

Oversyn bestillingar som er lagt fram til formannskapet og følger budsjettprosessen til kommunestyret

Bestillingar frå formannskap eller kommunestyret som er presentert/svart på i formannskapet sitt budsjettseminar. Oversynet følger budsjettet til kommunestyret si behandling.

1. Bilhald

Kommunestyre vedtok i sak 103/2016 å be om ei sak om bilhaldet skal basera seg på å eiga eller leiga. Saka vert presentert på budsjettseminaret.

Pr 30.06.2017 har Vaksdal kommune totalt 65 kjøretøy. Av dette er 36 ordinære biler (2-5 seter).

	Eige	Leasing	Totalt
Ordinære biler	22	14	36
Større biler, maskiner	8	1	9
Uregistrerte kjøretøy	9		9
Brannbil	4		4
Hengere	7		7
Totalsum	50	15	65

Leige (leasing) av bilar førekjem i all hovudsak på ordinære biler. Av dei totalt 22 bilane som er i kommunen sitt eige har 8 av desse vore opprinnelege leasingavtaler der bilane har vorte kjøpt ut etter avslutta leigeperiode (3-5 års avtaler). Flest bilar er det i Heimetenesta (11) og knytt til eigedomsforvaltning/reinhald (11).

Med avskrivningstid på 10 år kan vi anta same levetid på bilar. Dette inneber i snitt behov for anskaffelse av om lag 4 biler pr år.

Kostnader bilhald

Løpande driftskostnader for bilar er i stor grad uavhengig av eigarskap. Utgifter til forsikring, drivstoff, dekk, service/vedlikehald m.m er uendra for bilar som er eigd av kommunen og bilar som er leigd. Forskjellen i kostnadene består av at for eigde bilag kan vi velje å unngå å utbetre mindre skader (t.d småbulker, riper i lakk), medan det for leigebilar vil vere krav om utbetring ved innlevering. Konsekvensen av å unnlate å utbetre mindre skader på eigne bilar er høgare verdifall, kortare levetid på bilen og lågare pris ved eventuelt sal av bil.

Kostnader kjøp av bil / leige

Ved kjøp av bil vert dette ei investering, der lånet må betalast i samsvar med avskrivningstida for bilar. Avskrivningstid for bilar er 10 år. Ved leasing er avtalen som oftast 3-5 år, og deretter leverer ein inn igjen bilen. Ved avslutning av leigeforholdet vert då bilen gjennomgått og kommunen vert belasta for skader utover ordinær bruk og evt kjørelengd som går utover avtala kjørelengd. Kostnad for overkjørte km er oftast mellom kr 1,50 og kr 2,00 pr kjørte km. Høgare avtala kjørelengd, gir høgare leigekostnad. Det kan ikkje avtalast at kommunen kjøper ut bilen ved avslutta leigetid, men kommune kan få tilbod om å kjøpe bilen basert på restverdi (dvs den pris som forhandlar normalt ville kunne fått ved sal av bilen). I mange tilfeller får kommune dette tilbodet, jfr 8 av dagens eigde bilar har vore leigd før kjøp.

Dersom vi føreset at driftskostnader til vedlikehald held same standard og at kjørelengd ikkje overstig det som er avtala kan forskjell i eige vs leige visast slik:

- Innkjøpspris bil: kr 250.000,-
 - ✓ Kjøp av bil, rente 2%, nedbetaling 10 år = avdrag kr 250.000,- og rente kr 27.500,- Totalt kr 277.500,-. Samla finanskostnad er om lag 11%

- ✓ Leige bil med 4 års avtale: etableringskostnad kr 5.620,-, leigebeløp kr 183.360,-, verdi bil kr 101.500,-. Totalt over 4 år med utkjøp er kr 290.480,- Dette inneber ei auke på om lag 16% utover innkjøpspris ved kjøp.
- ✓ Leige bil utan utkjøp etter utløp periode, rullerande 10 år (snitt): etableringskostnad kr 14.020,-, leigebeløp kr 458.400,-. Totalt over 10 år (snitt)er kr 472.450,-. Dette inneber ei auke på om lag 89% utover innkjøpspris ved kjøp.
- Vedlikehald må vi anta auker med bilens alder og kjørelengd, dvs at vedlikehaldskostnader for eigde bilar er høgare enn for leigde bilar.

Fordeler kjøp:

- Lavare total rente/avdrags-kostnad
- Har større handlefridom knytt til småreparasjoner og «kosmetiske» feil ved bilen

Ulemper kjøp:

- Mindre fleksibilitet ved anskaffelse. Må finansierast over investeringsbudsjettet, og vedtakast av Kommunestyre. Må avvente kjøp til etter vedtak er gjort.
- Kan gje større verdifall pga større handlefridom knytt til småreparasjoner og «kosmetiske» feil ved bilen.
- Ved redusert samla bilbehov må kommunen selge bil(er). Auka risiko for større verdifall gjer lågare salsverdi.
- Eldre bilpark med redusert standard

Fordeler leige:

- Større fleksibilitet ved anskaffelse. Kan gjennomføre dette innafor fullmakter delegert til Rådmann.
- Ved redusert samla bilbehov er det mogeleg å unngå nye leigeavtaler.
- Yngre bilpark med høgare standard

Ulemper leige:

- Har mindre handlefridom knytt til småreparasjoner og «kosmetiske» feil ved bilen. Dersom bilen vert levert inn igjen må dette utbetrast.
- Leigekostnaden har samanheng med avtala kjørelengd. Ved overkjørte km kan dette gi ein betydeleg meirkostnad. Med ei kjørelengd på 10.000 utover avtale vert dette mellom kr 15.000 og kr 20.000 ekstra kostnad.
- Risiko ved at kommune ikkje får tilbod om utkjøp ved avslutta leigeforhold. Ved uendra bilbehov gir dette auka kostnader.

Forskjell i totalkostnader er vanskeleg å synleggjere. Verdien av å ha ein ynge bilpark med driftssikre bilar må reknast opp mot lavare rente/avdragsutgifter med ein eldre bilpark. Dersom kommunen skal leggje seg på eit prinsipp om berre kjøp eller berre leige, bør rammetildelinga gjenspegle kostnadene med eit verdibevarande bilhald. Det bør såleis vuderast om det skal utarbeidast ein strategi for bilhald i kommunen, der livssyklus-kostnadene ved bilhaldet vert synleggjort.

2. Amortiseringsfondet

Kommunestyret ba i sak 45/17 om ei sak om amortiseringsfondet og framtidig disponering av desse midlane. Herunder kva som er staten sine forpliktingar i høve pensjon.

Staten understreker i kvart statsbudsjett at kommuner har ansvar for sine pensjonsforpliktingar og seinest i kommuneproposisjonen for 2018 står det følgende: *«Departementet vil understreke at kommuner og fylkeskommuner har et selvstendig ansvar for pensjon, som er en del av lønns- og avtalevilkårene i kommunesektoren».*

Vi har forelagt spørsmålet for KS v/Avdelingsdirektør Kommuneøkonomi Rune Bye og har fått følgende svar om pensjon og oppbygging av fond for å dekke «pensjonsgjeld».

For perioden 2011-2016 samlet er det innbetalt 24 mrd. kroner mer i pensjonspremier enn det som er kostnadsført i driftsregnskapet. Dette har svekket kommunenes likviditet tilsvarende. Dette kan legge bindinger på kommunenes evne til å innfri sine ubundne fondsreserver og eventuelt også betale regninger ved forfall. I tillegg vil kommunene isolert sett få redusert sin netto avkastning av ledig likviditet, med 2 pst avkastning på likviditeten tilsvarer dette en årlig tapt avkastning for kommunesektoren med 0,5 mrd. kroner fra og med 2016. Oppbygging av fondsreserver til dekning av fremtidige premieavvik er en måte for kommunene til å motvirke svekking av likviditeten.

Vaksdal er således i en noe bedre økonomisk posisjon enn mange av de andre kommunene.

Helt generelt er det å ha et disposisjonsfond øremerket premieavvik en trygg og god investering for den usikkerheten som ellers ville ha vært der uten et slikt fond. En klar svakhet ved revisorforbundets tilnærming er at de ser bort fra likviditetsmessige konsekvenser, som kan være betydelige for den enkelte kommune.

KS meiner det ikkje er sannsynleg at Staten vil dekke pensjonsforpliktingane for kommunane, det er også delvis grunnen til at KS meiner kommunene bør ha eit netto driftsresultat på 2% årlig for å bygge opp reserver til å dekke framtidige pensjonsforpliktingar.

Kommunesektorens *pensjonspremier* skal dekke dei auka pensjonspliktingane som har påløpt i løpet av året og vert berekna etter ordinære aktuarmessige prinsipp. Premieavviket må skrivast ned med ulike satsar etter kva år det har oppstått i. For premieavvik som er oppstått frå 2014 skjer nedbetaling over 7 år.

Premieavvik er differansen mellom årets betalte pensjonspremier og beregnet pensjonskostnad, det er således ikkje ei inntekt, men ei rekneskapsmessig føring. Dette rekneskapsmessige prinsippet skal fordele kostnaden over år for å unngå store svingingar i årlige pensjonsutgifter.

Det er p.t avsett 44,5 mill til amortiseringsfondet som skal dekke våre forpliktingar framover.

Også andre kommunar har slike fond t.d Bergen kommune

Frå BT 27.09.17

Stor pensjonsgjeld

Den største økonomiske utfordringa til Bergen kommune har dei siste åra vore ei stor pensjonsgjeld. Denne blei bygd opp over ti år frå 2003 til 2013, ved hjelp av ei ordning som gav norske kommunar lov til å utsette å betale pensjonskostnader. Bergen kommune opparbeidde seg eit etterslep på over to milliardar kroner. Ulstein seier dette etterslepet er på veg til å bli betalt inn igjen. Kommunen set no av pengar i fond for å betale ned, og har spart opp 1,5 milliardar kroner. Målet vårt har vore å jamne ut gapet innan 2020.

3. Botnfrådrag

I sak 103/2016 om budsjett 2017 ba kommunestyret om ei sak om eventuelt botnfrådrag ved utskriving av eigedomsskatt før budsjettbehandling 2018.

Vaksdal har skrive ut eigedomsskatt på alle eigedomar i kommunen frå og med 2010. Taksering av eigedomane vart utført i 2009. Det skal vere ei allmenn taksering i kommunen kvart tiande år, neste taksering er planlagt i 2019. Kommunestyret nedsette ei sakkunnig nemnd for eigedomsskatt med ansvar for utarbeiding av takseringsprinsipp, rammer og retningslinjer. Det vart lagt til grunn moderate sjablonverdiar og nytta frådrag for indre og ytre forhold ved eigedomane.

I medhald av eiendomsskattelova § 11 annet ledd kan kommunestyret «fastsetje botnfrådrag i eigedomsskatten for alle sjølvstendige bustaddelar i faste eigedomar som ikkje vert nytta i næringsverksemd». Botnfrådraget skal vera eit fast kronebeløp for alle bustad- og fritidsbustader. Botnfrådraget kan ikkje vere større enn taksten for eigedomen eller setjast så høgt at dei fleste bustader og fritidseigedomar unngår skattlegging.

Kommunestyret vedtar utskriving av eigedomsskatt og ev botnfrådrag for budsjettåret i samband med den årlege budsjettbehandlinga. Det er ikkje tidlegare nytta botnfrådrag i Vaksdal.

Det er ikkje tilgjengeleg oversikt over bruk av botnfrådrag ved eigedomsskatt i kommunane. Både takseringsprinsipp og botnfrådrag påverkar skattetaksten og bør vurderast samla. Det vil vera naturleg å vurdere dette ved ny taksering i 2019.

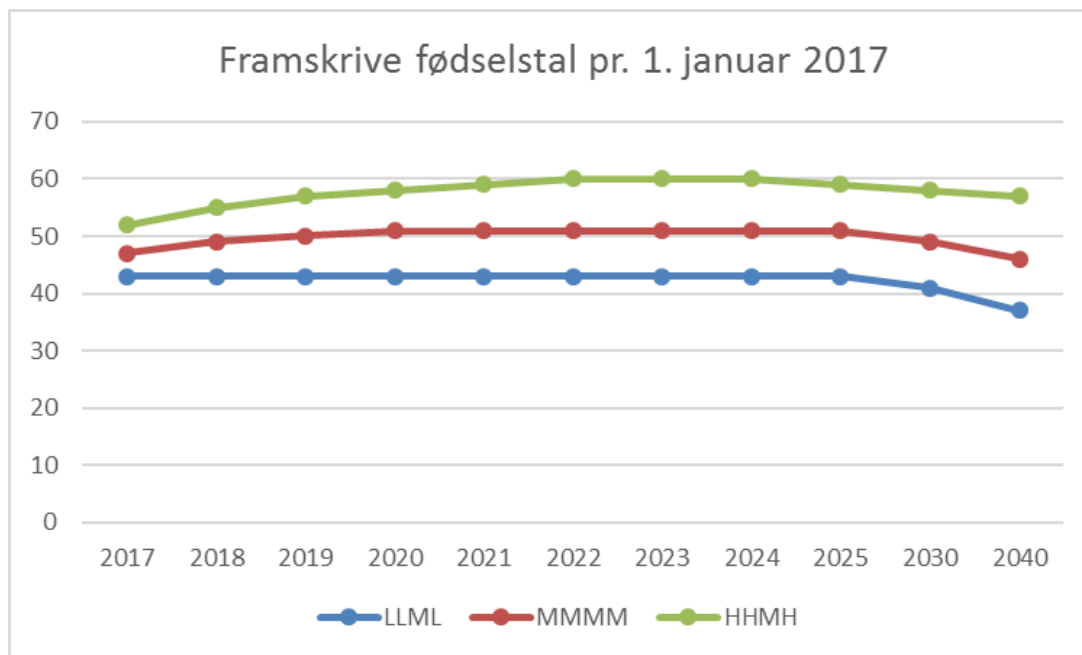
Om kommunestyret ynskjer å nytta eit botnfrådrag for den kommunale eigedomsskatten i 2018 må dette inngå i budsjettvedtaket i desember. I rådmannen sitt framlegg til vedtak er botnfrådrag sett til kr 0 som tidlegare år.

4. Utbyggingsplan barnehage

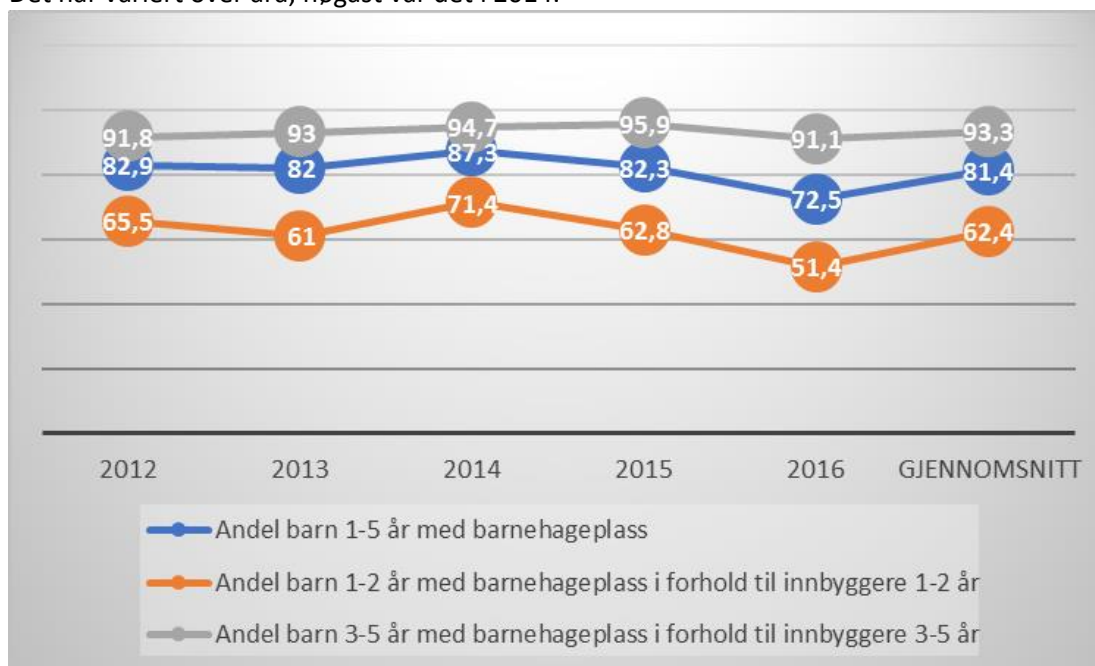
I sak 48/17 om handlingsprogram og økonomiplan ba kommunestyret om ein utbyggingsplan for barnehage til budsjettet for 2018.

Fødselsår	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Samla	26	48	60	51	45	38

Fødselstala i kommunen har dei seinare åra variert mellom 40 og 60 barn pr.år.
Framskrive føselstal viser at prognosen er i dette intervallet framover også-

Andelen barn i barnehage i kommunen er lavare enn for landssnittet, særleg gjeld dette 1-2 åringar. Det har variert over åra, høgast var det i 2014.

Kapasitet i barnehagane i Vaksdal er god og dei nye barnehagane gir oss fleksibilitet nok til å dekke år med fleire barn i barnehage. Vaksdal og Knutatunet barnehage kan nytte kjøkken/allrom til avdelingar ved behov.

2017		
Vaksdal barnehage	3 avd à 24 plassar	72 plassar
Stanghelle barnehage	5 avd à 24 plassar	120 plassar
Dale barnehage	2 avd à 24 plassar	48 plassar
Stamnes barnehage	1 avd à 18 plassar (24 plassar)	18 plassar
Samla	11 avd	258 plassar

Om ein ser snittet over dei siste 5 åra og prognosen dei næraste åra har kommunen nok kapasitet dei næraste åra.

		Gjennomsnitt del siste 5 åra	Behov
1 og 2 -åringar	100 barn	62, 4 %	125 plassar
3 – 5 - åringar	150 barn	93,3 %	140 plassar
Samla behov			265 plassar
Plassar pr. idag			258 plassar

I arbeidet med langsiktige planar og handlingsprogram og økonomiplan er det viktig å vurdere behovet framover. Kommunen har mål om folkevekst og arbeider langsiktig med tilrettelegging for det. Bustadområdet Tettaneset på Stanghelle er døme på slike langsiktige tiltak, fortetting i stasjonsbyane likeså. Om dette kan realiserast i eit 5-10 års perspektiv bør barnehagebehovet vurderast tilsvarande i framtidige handlingsprogram og økonomiplanar.